

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese in tóta domineca.
— dar prenumeratiunile se príimescu
in tóte dílele.

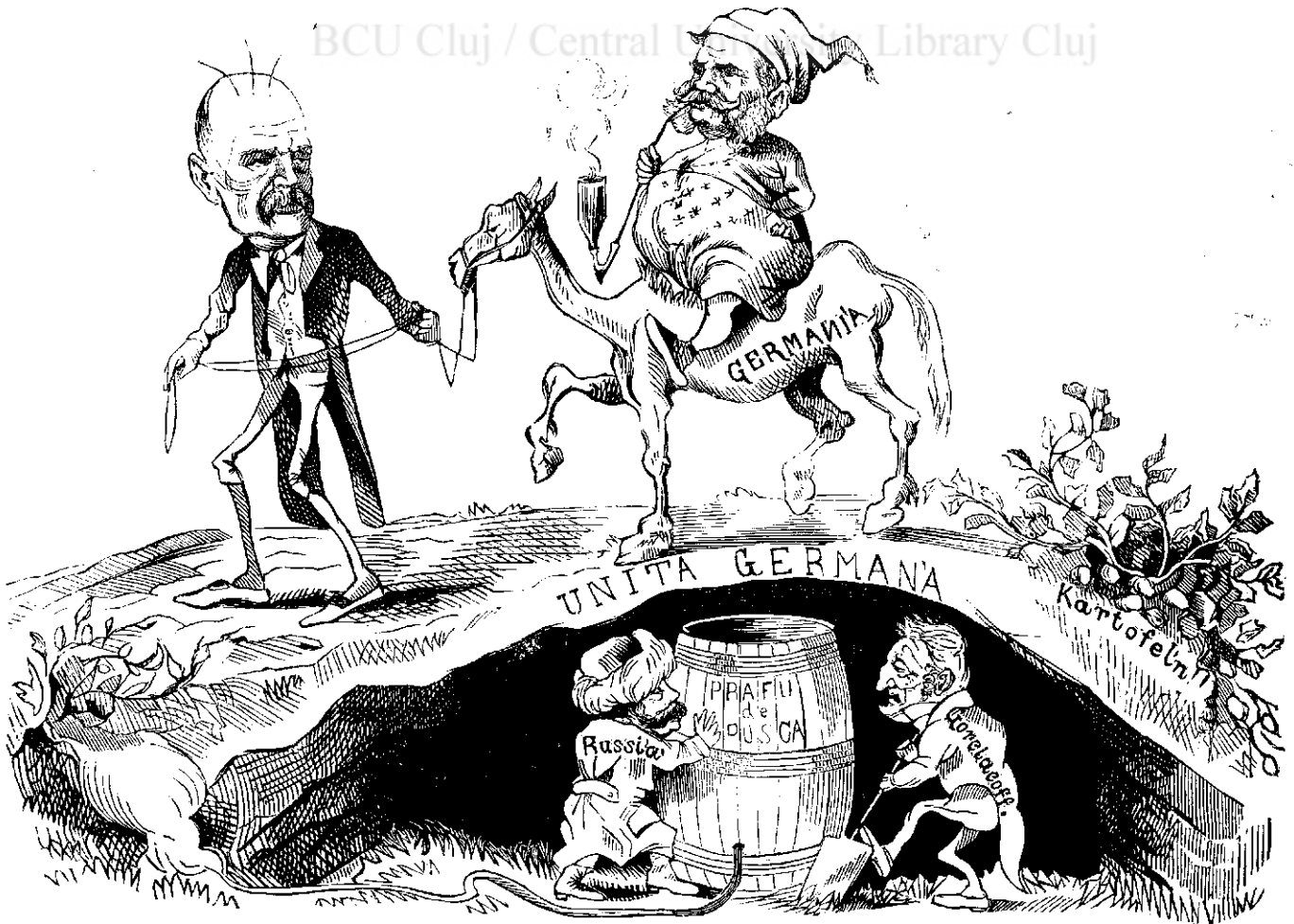
Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu
4 fi. pre unu triluúiu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redatiunea díreginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se príimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taese timbrale.

SPRE LAMURIREA POLITICEI ESTERNE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Hii! mártióga, inainte! Fumulu ce se vede nu ne póte oprí de a cucecí Europ'a. . .
Politic'a nóstra de pe pamentu nu póte fi amenintiata. Avemu promisiunea
Rusiei! !

(dupa „Ghimpele.“)

Banchetu și Dragutia.

La banchetulu celu vestitu
 Pentru Giurc'a pregatitu,
 Unde multi se adunara,
 De beura și mancara, --
 Ei astu-feliu se-au asiediatu,
 (Dupa cumu i-au arangiatu :)
 In frunte ilustritati,
 Dupa ei dela judetiu,
 Apoi nesce pisliciaru
 De cinci pruni proprietari,
 'n urma dupa-acesti'a vine
 Loculu care se cuvine
 La-a perjoriloru mesutia --
 De-a siediatu și-alu nostu Dragutia!

CIURILA și BURILA.

C. Spune-mi, de ce tremura diregatorii nostri asié ?

B. Pentru că patimescu de -- frigurile schimbatióse. . . ! !

Epistóla lui Pacala catra fratele seu de cruce Tandala.

Iubite in Cristosu frate!

Me pusesem pe ganduri a-Ti scrié mai timpuriu, dar' d'in caus'a, că nu sciam unde Te affii, trebuia să-mi pui poft'a in cuiu. Eram să scriu edicte pr'in foile diuaristice, in se și aceste constau bani, de caré eu sum seracutiu; grabiiu dara a me aboná la cinstit'a „Gur'a-Satului,” care me și priimi între abonantii ei numerosi. . . .

Multumindu-i pentru acést'a generositate facie de noi seracii, grabescu a-Ti scrié despre unele evenimente de sufletu ridicatórie, ce să vedu aparendu mai in tóte partile Ungariei și Transilvaniei. . . . Aci Te facu atentu, că despre politica nimicu nu-Ti voi scrié, -- că avem o foia de curendu invieta in Pest'a „*Patru'a calaretiloru*”, care are program'a d'a indreptá politic'a; -- se intielege, că atunci numai evenimente politice ne presentéza, -- ci-Ti voi scrié despre lucruri multu mai modeste și interesante. Voiu cautá si eu a fi modestu încátu va permite rabdarea.

Ausculta dara frate!

Ti-amu promisú că-Ti voi scrié despre unu obiectu interesantu. Și déca interesat'a „Gur'a-Satului” mi-ar permite, voiú să-mi implinescu detorint'a.

Déca ai fi fostu la Congresulu nationalu d'in Sibiiu in anulu 1868, ai fi avutu ce vedé și audi: acolo au fostu adunati toti romanii cei mari in capu, popi și protopopi. Ai fi cugetatu, că esci singuru in sala, déca nu erau de facie și unii ablegati veniti dela Pest'a, cari faceau d'in contra multu tumultu, pone candu parintii protopopi taceau tacerea pescelui.

Ei frate! Ei au studiatu bine proverbiulu „*Reden ist Silber, Schweigen ist Gold.*” Asia trecura vro 14 dile și ei nu vorbira nimic'a; dar' *de diurne nu s'au uitatu*. Plecara catra casa cu risu in sínu și cu diurne in posiuvaru, deplinu multumiti cu cele ce s'au inchiaétu in acést'a adunare nationala. Óre să retacu acele otariri, ce s'au adusu atunci?

Nu! că aceste sire scrise numai pre papiru nu Te-arú interesá nici atat'a, câtu pre celu orbu lumin'a.

Să-Ti spuú dara. Acolo s'a sanctionatu „*dreptulu poporulu*,” in a caruia potere popii și protopopi etc. se alegu de poporu. Unu dreptu, ce nu l'a avutu *opinc'a* de secle de ani. Dar' *vedi acést'a nu este meritulu protopopiloru*.

Mi aducu bine aminte de dical'a unui caruntu, că: „*vide astadi, vei plange mane.*” Asia este! Și ca să te convingi că-e asiá, voiú să-ti spunu ce o patiescu unii protopopi la alegerile de capelani, parochi etc.

Ei pururi'a au câte o favorita esita d'in verst'a junetiei, pre care vreu să o fericésca. -- hm! *s'o faca preutésa!* Și apoi ce facu ei, ca să asiedie pre atare nefericitu in un'a parochia mai buna? . . . Lu tramitu in comuna să se arcte poporulu. Poporulu lu provóca la cantare, dar' elu sormanulu nu scie cantá, că elu a cetitu romantie, opuri de amoru, Schillerswercke etc. face posii (?) candu. . . Ómenii nu-i dau atestatu, protopopulu se manie, bate in palmi și 'n punni, striga: *poporulu e prostu, statutululu organicu e lege profana, éta plansulu loru in fine.*”

Dar' *jupanulu iudovasiu* ce face?

Elu tace, bine se gandesce. . . tórna vinu și mai tocese. . . pre romani îi inblandiesce. . . ! Apoi s'audi la toaste și la strigari de vivate . . . de care déca ai mancatu pré multu, lesne poti versá. . . Și déca vrei să le audi, pléca Te ostenesce pone la U. . . . că acolo de síguru trebue să fii candidatu și B. ca, óra alegerea totu se va tiené pone la Cratiunu. Că scii, că asiá e datin'a, că concursulu se escrie pe 14 dile, ér' alegerea se tie ne d'in *Cratiunu* in *Cratiunu*, alta data trece și Cratiunulu și vinu Rosaliile.

Si ast'a e totu?

Mai am inca ce-v'a, dar' cu alta ocasiune, pone atunci inse trebue, morala ni impunc, de a scusá pre unii dni protopopi. -- buna óra pre celu dela *Maracina*, -- că elu ar face multu bine sateloru și popiloru, dar' și caliciloru, déca in atari sate aru lipsi birtasii, și pun-g'a n'ar fi pré lunga.

Iérta-me frate, că fui pré seriosu, dar' unu omu care vre să spuna adevverulu debue să fia seriosu, că *glum'a* cu *adeverulu* nu incapu la olalta.*)

Pacala
celu prefacutu.

A. si B.

A. Denique și *Beuszt* o dede pe rogogina.

B. Ba o dede pe rusine!

A. Ce engeti tu?

B. D'apoi portfoiulu.

A. Acuratu.

A. *Andrási* se urcă dara mai susu

B. *Da, ca apoi cu atat'a mai inte și-si dee de-a incurisú in capu.*

A. Óre de ce-lu tramisera pre *Beuszt* tocmai in Angli'a?

B. De síguru, ca să-si depuna capitalulu mintiei sele in bancele d'in Londr'a.

A. Desteritatea și eroismulu honvediloru ungueresci in taber'a loru de la Vatiu a fostu de mirasm'a lumei, și toti oficiirii stateloru straine (de síguru stragiamesterii de pe la consulatulu burcusiescu) nu potú destalu să laude, câtu de grandiosu au fostu ei adaptati și saturati in lagherulu dela Vatiu.

B. Vedi de aceea nu au avutu sormanii honvedi neci chiaru ce să manance pe acolo. . . .

MINISTRULUI DE FINANTIE.

Ce ascundi totu posiuvariulu?

De și n'ai neci o par'a, --

Dóra ésc'a și amnariulu

Te temi că ti l'oru furá? ! . . .

*! Pardonu! adevverulu se póte spune chiaru și pr'in glume.

Ludosiu, 24. Noembrie 1871.

Pentru alegerea membrilor comisiunii comitatense in comitatul Turdei s'a desputu, pentru toate cercurile alegatoare, diu'a de 11. decembrie 1871, si totu comitatul s'a impartitu in 12 cercuri alegatorii.

1.) Orasiul Turd'a are 3 cercuri alegatorii, — presiedinti alegatori voru fi Szigeti Sándor, Székely Miklós si Puhl Ignátz; acestea 3 cercuri alegeri 29 de membrii.

2.) Cerculu de alegere a Turului, cu loculu de alegere in Turu, presiedinte Veres Dénes, alege 10 membrii.

3.) Cerculu de alegere a Iierei, cu loculu de alegere Iar'a, presiedinte Toroczkai Sándor, alege 7 membrii.

4.) Cerculu de alegere Gyéres, cu loculu de alegere Gyéres, presiedinte cont. Toroczkai Miklós, alege 10 membrii.

5.) Cerculu Agribiciu, loculu alegerii Agribiciu, presiedinte Simonfi János, alege 7 membrii.

6.) Cerculu Campiei, loculu alegerii Cicudiulu, presiedinte Szentkirályi Gábor, alege 9 membrii.

7.) Cerculu Pogacelei, loculu alegerii Pogaceau'a, presiedinte Lad. Mog'a, alege 8 membrii.

8.) Cerculu M. Ludosiu, loculu alegerii Ludosiu, presiedinte Hancz Pál, alege 9 membrii.

9.) Cerculu Maierului, loculu alegerii Maieru, presiedinte Horváth Mihály, alege 9 membrii.

10.) Cerculu Reginului, loculu alegerii Reginu, presiedinte Nagy Tamás, alege 16 membrii.

11.) Cerculu Gernesigului, loculu alegerii Gernesigu, alege 14. membrii, presiedinte Csia Elek.

12.) Cerculu Giurginului, loculu alegerii Giurgiu, presiedinte Macskani Ferencz, alege 15 membrii.

Unu comitatu, care intre 15,000 locuitori **numera 11,000 romani**, va fi reprezentatu pr'in unu romanu, (!) unu comitatu ai carui-a alegatori mai toti sunt romani, va ave unu singuru presiedinte romanu, (!) — d'in acést'a procedura usioru se póte combiná, ce scopu au fratii magiari. . . .

UNU ALEGATORIU.

Ha mai Pisto! nu cumu va ast'a-ti este fratietatea si egal'a indreptatire?! . . .

„Gur'a-Satului.“

PANDA SI MANDA.

T. Auditu-ai, cá comandantii honvediloru d'in 48 parte se inaltara la rangulu de generali, parte se decorara? Ore de ce?

M. Pentru ca sa-si vedea romanii prostia ce o facura la 48.

T. Ce prostia?

M. Acea, cá se luptara pentru tronul si dinastia. . . .

T. Póte cá aceea a fostu prostia?

M. D'apoi cá altu-cumu nu pricepu, de ce honvedii de pe atunci sa se decoreze acum'a, pe candu romanii se ignoreza totu mereu. . . !

T. Ore cine potu fi aeei'a, cari formara „Consortiulu“ Patriei d'in Pest'a?

M. De siguru nescel nelte fore de caracteru. . .

T. Ce spuni?

M. Firesce, cá-ci altu-cumu si-aru fi spusu ei numele si caracterulu lor. . . . !

T. Cata ce idea sciantita mai avura si deachistii d'in Logosiu, sa faca ei in onorea noului fispanu unu arcu triumfalu tocmai pe ruptur'a de podu d'in Logosiu!

M. Hei, frate! aceea si-a avutu insemnatatea sa.

T. Ce feliu?

M. Ca sa vedea noulu fispanu, cá la Logosiu **toate rupturile pórtá triumfuri.** . .

T. Se dice cunu-cá paralele facu pre omu, vedi dar' ce nedreptate se-a facutu femeiloru.

M. Nu te intielegu.

T. D'apoi cá partea cea mai mare numai cu *paralele femeiloru* se-au facutu ómeni virilisti, pe candu ele sormanele totu numai femei au ramasu!

Discursu între Nicolae romanulu si Avramu ovreulu.

Nicolae: Mai Avrame! ce dracu de rachi mi dai tu mie? de câte ori-lu beu: totu de un'a mi perdu mintile. . . .

Avramu: Nhu frate Nhiculae! Dieu rachi me este fórte bunu: . . numhá eu vediutu pre thine: de chite ori venitu thu la mhine nu avutu minte. . . . !

Nico. Óre?

Avr. Asiè Dio! frate Nhiculae, che Domitha ca omu cu minte sci, che eu neci unu data nu mintitu. . .

Nico. No apoi am datu dara preste vro spurcatiune Avrame. . . !

Descantaturi romanesci

de prin toate coturile,

— de Vasiesiu P. —

32.

Ti-amu spusu copila sa te padiesci:
Ce-e némtiu si unguru sa nu iubesci, —
Cá-acei'a draga te-oru' insielá,
Si-apoi pre urma vei drimboiá. . .

33.

Magiarulu se catranesce
Candu Boemulu isbutesce,
De si cel'a l'a-ajutatu,
Drepturi de si-a capetatu. . . . !

34.

Ondrasielu se-a bucuratu
„Patria“ cá si-a aflatu, —
Dara bine sa-o padiesca,
Nu cum-v'a sa-o festelésca!

35.

Boemulu a dísu sa fia
Pista mai cu omenia,
Cá-ci vedi altu-cumu zaratien'a
Omenia-lu va nvetiá!

36.

Unu vladica si-a tramisu
Pre-alu seu frate si i-a dísu:
Du-te fa tu totu pecate,
Cá le portu eu tote 'n spate! . . .

CIGURI-MIGURI.

+ „Zastav'a“ serbésca cere delaturarea contelui **Andrási** d'in motivulu, cá popórele Ungariei nu mai potu tractá cu unu aristocratu ambitiosu, care atara de Bismark, pre toti ecia-l-alti, dar' cu desebire pre natiunile Ungariei le considera numai de nescel bagatele. Lasa-lu pre amaritulu de elu soro draga, si nu te superá! cá-ci Bismark pre dinsulu cu multa mai bagatelu ilu tiene, de cátu aru poté elu fi in stare a ne desconsiderá pre noi la o vreme de trebuintia.

† De candu ne-a daruitu stapanirea noastră cu Ráda I, ce a dreptu gascarii și lotrisiorii cei mici se-au cam stîrpiu; cu atîta inse se-au sporitu mai tare talharii cei mari pe la postele d'in Ungari'a și apoi chiaru și in Segedinu inaintea nasului seu.

† „*Neue Temesvarer Zeitung*“, între multe alte dîecuri contr'a slaviloru și românilor, dîce, că in Ungari'a stau 5.500.000 de magiari, și 1.500.000 de romni, că popore culte, față de 2.200.000 de slavi de nordu, 2.400.000 slavi de la sudu, și 2.700.000 de romani, toti prosti și fore vre o cultura, cari inea mai cutéza să vorbésca de nationalitate? — — —

Hm! dîca grozavu se mai recocoresce natiunea de „*Neue Temesvarer*“, dar să-i spunemu și noi cev'a. Ore cari sunt natiunile cele culte d'in Ungari'a: dîra svabii de la Neuspitz și Neu-Pinatu, și ungerii de la Bakoni'a? și apoi in statistica ei ce au facutu ca jidanii cei multi, cari innéca Ungari'a? séu pôte că pre ei ca pre „uj magyar“ i-a alaturatu la cele 3.000.000 de unguri, cu cari urma la o-lalta a scosu sum'a cea de 5.500.000. Há natantocule de jidanu svabitu?! . . .

□ **Ministrulu Kerkápoly** se dîce a fi unu geniú, pre care ori unde-lu vei postá, totu loculu va escelá. Si ntru a-deveru, că-ci de candu e dînsulu ministru, a intrecutu pre toti antecesorii sei in a desbracă popórele patriei chiaru și de camésia.

[§] Pap'a dela Rom'a a tramis unu cerculariu pe la intrég'a jidovine sfatuindu-i, ca să-i recunósca **infallibilitatea**, de óre-ce crestini și asié cu totii se-au lapedatu de ea.

TRÉNC'A și FLÉNC'A.

T. Ha, ha; ha, m'am mai stricatu soruica draga de risu.
F. Cumu asié?
T. Da' pôte nu scii, că *mustatiosulu* d'in Lugosiu d'abia a ajunsu cráznicu, și s'a pacalitu?
F. Cráznicu? cumu se pôte?
T. Asié, Dieu! si inea crázniculu lui *Joni-leben*, care l'a și tramisu-să-i traga harangele la baserica ortodoxa.
F. Ea cata comedia draga! . . . și apoi elu lo-a trasu?
T. Ba Dio nu, că nu l'au lasatu adevératii cráznici de acolo.
F. Sormanulu, ce rusine pentru elu. . . .

ANECDOTA.

Tramisa de Dem. Machi-Ardelenu. —

Unu parinte tramitiendu fiului seu studinte 20 fi. (in un'a banenota de 10 fi., un'a de 5 fi. și 5 câte de 1 fi.) ilu reflectá ea să onoreze banii, că sunt „*mari domni*.“ La ce studintele peste pueinu tempu response parintelui seu:

„Stimate tata!

Sum'a de 20 onorati liorini o-am primitu-o, care am spesatu-o pe urmátóriele: pe *Onoratele* banenote câte de 1 fi. mi-am cumparatu papuci (ghete); — pe *Spectat'a* banenota de 5. fi. pantaloni; — éra pe *Ilustritatea Sa Dómnia* banenota de 10 fi. mi-am cumparatu unu caputu (rocu, caftanu.)”

Meliti'a Redactiunei.

➡ Pentru gacitura d'in nrulu 46. amu priimitu buna deslegare dela *Dem. Machi-Ardelenu* d'in Posionu.

➡ In nrulu precedente in comunicatulu „*Socóta publica*“ a trecutu o eróre de tipariu, și a nume in locu de „a se vedé nrulu 32.“ etc. ceremu a se ceti și indroptá „a se vedé nrulu 42.“ etc.

Academistiloru venacu d'in Schemnitz: Bzenrosu vi-am pusu diurnalulu in curgere gratuita pre intregulu anu scolasticu 187½. Cu atîta potemu si noi concurge la cultivarea natiunale a Dvóstra, dar' dîca vi se pôte tramiteri-ni inea costulu francarei ce pre unu anu face 60 cr. că-ci pentru noi si ast'a este o rubrica considerabile. Vi uramu d'in anima progresu si să ve immultiti.

Dlzi *G. Simou* in *Sabinu*: Amu priimitu prenumeratinnea tramisa d'in partea dlui *Georgiu Pipernica*, si tramiterea o amu facutu. D'in prim'a epistóla n'amu fostu intielesu bine. Da invetiatorii romani „*cei seraci*“ potu primi diurnalulu cu diumetatea costului ordinaru. Estu favoru ilu sustienem inea d'in respectu natiunale. Invitarea de prenumerare ti se va tramite la tempulu seu. Ti multumim pentru bunavointia si priimesce deosebitele nóstre salutari.

Dlzi *I. P.* in *D. C.* (Bucovin'a.) Articululu DTale importante va ave locu in nrulu proesimiu de va fi posibilu intregu, la d'in contra impartitu pentru 2 numere. Frátietatea si pe mai departe!

Lui *Vasiesiu*: Prenumerantiloru tramisi li se va spedni diurnalulu numai dela nrulu viitoru incolo, că-ci ne servim de stilulu vechiu. Respectivulu pre câte-va díle e a casa. •

Lui *Paral'a*: Epistóla DTale se va publicá in unulu d'in proesimii nri. Cele ce se referesu inse curatu la interese locali le contragetu alta data mai pre scurtu, că-ci spatiulu diurnalulu nostru e angustu pentru câte corespondintie locali tóte. Spriginulu pre viitoru va afhá buna primire.

Publicatiune.

Nota.

Amu priimitu unu esemplariu d'in nóu'a piesa musicale romana „*Suvenire de Mehadi'a*“, compusa de *M. Klein* d'in Aradu, nu numai, dar' amu si asistatu la prim'a ei esecutare, ce se facuse pr'in band'a regimentulu „*S. Weimar*“, — si potemu díce cu dreptu cuventu, că a facutu buna impresia pre noi si chiaru pre intregulu publicu amscultatoriu. In deosebi inceputulu ei celu pianu este multu dulce si fantasticu; la mediu câte-va arii d'in „*Hor'a*“, mai la vale câte-va trasuri d'in elegi'a „*Pecurariulu ce-si perdú caprele*“, é in sversitu o inchiaetura originala placuta. Preste totu opulu merita atentiune si pentru valórea lui, dar' si pentru de a incuragia pre autorulu strainu, spre a se mai ocupá de music'a nóstra natiunale. Dreptu-ce recomandandu-lu avisamu, că se pôte procurá à fi. 1 in val. austr. d'in librari'a **Klein & Fischer** d'in Aradu.

Redactiunea.